

Sygn. akt I ACa 75/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Suter
Sędziowie	:	SA Elżbieta Bieńkowska SA Bogusław Dobrowolski (spr.)
Protokolant	:	Małgorzata Sakowicz - Pasko

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **w W.**

przeciwko **K. W., L. W. (1), E. W., M. W. i F. W. (1)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 28 października 2016 r. sygn. akt I C 617/16

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach procesu za instancją odwoławczą.

(...)

Sygn. akt ACa 75/17

UZASADNIENIE

Powód (...)w W. wniósł o zasądzenie od pozwanych F. W. (1), L. W. (1), E. W., M. W. i K. W. solidarnie kwoty 2.390.027,14 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18.03.2016r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu.

Powód twierdził, że łączyła go z pozwanym F. W. (1) umowa kredytu firmowego na zakup lub remont nieruchomości. Umowę tę z powodu zadłużenia pozwanego i nieterminowego dokonywania spłat poszczególnych rat, za zgodą stron kilkukrotnie aneksowano i restrukturyzowano. W trakcie jej obowiązywania powód zawarł z pozostałymi pozwanymi

umowy, w których udzielili oni poręczenia za zobowiązania pozwanego F. W. (1), wynikające z porozumienia z dnia 22 października 2013r. Pozwany F. W. (1) nie uregulował należności co skutkowało wypowiedzeniem umowy kredytu, datowanym na dzień 13 lutego 2015r. Umowa uległa rozwiązaniu, a roszczenie stało się wymagalne. Pozostali pozwani otrzymali wezwanie do zapłaty lecz nie uregulowali całości zadłużenia, dokonując wpłaty kwoty 1.000 zł na poczet kapitału kredytu.

Według powoda na kwotę dochodzoną pozwem składają się: kwota 2.187.809,32 zł tytułem kapitału kredytu, kwota 121.163,82 zł tytułem odsetek umownych od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 15 grudnia 2014r. do dnia rozwiązania umowy, tj. do dnia 30 marca 2015r., kwota 78.270,76 zł tytułem odsetek podwyższonych od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 15 grudnia 2014r. do dnia rozwiązania umowy, tj. do dnia 30 marca 2015r., kwota 3.783,24 zł tytułem odsetek ustawowych naliczonych od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia następnego po dniu rozwiązania umowy, tj. od 31 marca 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku.

Powód wskazał także, że na wypadek uznania, że nie doszło do wypowiedzenia umowy z pozwanym, wniesienie pozwu stanowi jej wypowiedzenie i w takim przypadku domaga się odsetek ustawowych za opóźnienie od daty pozwu. Wszyscy pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości. Twierdzili, że powód nie udowodnił podstawy, wysokości i zasadności żądania. Umowa wskazuje na istnienie stosunku zobowiązaniowego pomiędzy pozwanym F. W. (1) a Bankiem, ale z dokumentacji przedłożonej do pozwu nie wynika aktualna wysokość zadłużenia, wysokość kwoty kapitału kredytu i odsetek. Pozwani twierdzili, że umowa kredytowa nie została skutecznie wypowiedziana, gdyż pełnomocnik procesowy nie jest umocowany do składania tego typu oświadczeń, a z dokumentu pełnomocnictwa takie umocowanie nie wynika. Dodatkowo podnieśli, że umowy poręczenia z dnia 22 października 2013r. nie mogą stanowić podstawy odpowiedzialności pozwanych L. W. (2), E. W., M. W. i K. W., gdyż udzielali oni poręczeń za zobowiązania kredytobiorcy wobec banku wynikające z porozumienia o restrukturyzacji zadłużenia, a nie z umowy kredytu. Powód nie wykazał, aby przedsądowe wezwania do zapłaty zostały im doręczone, a także aby poręczyciele zostali prawidłowo zawiadomieni o fakcie zaprzestania spłacania przez kredytobiorcę poszczególnych rat.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 28 października 2016 r. oddalił powództwo oraz obciążył powoda kosztami procesu na rzecz pozwanych.

Sąd ten ustalił, że w dniu 2 sierpnia 2007r. F. W. (1), prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą F. S. (...) z siedzibą w Ł., zawarł z (...) SA Spółka Akcyjna (...) z siedzibą w W. umowę kredytu firmowego na zakup lub remont nieruchomości nr (...) na kwotę 2.000.000 zł. Powyższa kwota miała zostać wykorzystana na finansowanie inwestycji polegającej na przebudowie i rozbudowie istniejącego budynku administracyjno-biurowego z przeznaczeniem na budynek gastronomiczno-hotelowy w Ł., na określonych treścią § 2 ust. 2 warunkach uruchomienia kredytu, z okresem kredytowania na czas 156 miesięcy (§3), zabezpieczonym oświadczeniem dłużnika o poddaniu się egzekucji oraz ustanowieniem hipoteki kaucyjnej wraz z ustaleniem jej wysokości (§6). Treścią umowy ustalono także warunki oprocentowania, koszty i spłatę kredytu (§4). W zakresie nieuregulowanym umową, § 10 odsyłał do stosowania postanowień obowiązującego Regulaminu kredytowania przedsiębiorców będącego integralną jej częścią. W pkt III Regulaminu, w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu Bank zastrzegł sobie prawo do wypowiedzenia umowy z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia.

Umowa była kilkakrotnie aneksowana i restrukturyzowana, co wynikało m.in. z niewywiązywania się pozwanego ad. 1 z obowiązku terminowego regulowania należności. W porozumieniu z dnia 15 lutego 2010r. o restrukturyzacji kredytu wprowadzono zmiany w części dotyczącej zabezpieczenia wierzytelności, wydłużono okres spłaty, zmieniła się stopa oprocentowania, dokonano zabezpieczenia w postaci ustanowienia hipoteki kaucyjnej oraz dodano oświadczenie dłużnika hipotecznego o poddaniu się egzekucji.

W międzyczasie doszło do przekształceń podmiotowych po stronie powodowej. W dniu 19 września 2011r. utworzony został bank krajowy (...) S.A., który na zasadach określonych przepisem w art. 42 a prawa bankowego, wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki dotychczasowego wierzyciela (...) SA Spółka Akcyjna (...) z siedzibą w W.. W dniu 31

grudnia 2012r.(...)w W. (spółka przejmująca) połączyła się ze spółką (...) Spółka Akcyjna (spółka przejmowana) w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h., tj. poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą.

W dniu 22 października 2013r. podpisano kolejne porozumienie o restrukturyzacji zadłużenia, na mocy którego ustanowiono prawne zabezpieczenie kredytu w postaci poręczenia według prawa cywilnego udzielonego przez L. W. (1), K. W., M. W. i E. W.. Pozostałe postanowienia dotyczące spłaty zadłużenia pozostały niezmienione. Jeszcze tego samego dnia powód zawarł z poręczycielami stosowne umowy poręczenia, którzy oświadczyli, że jest im znana treść umowy kredytowej oraz porozumienia o restrukturyzacji zadłużenia.

Pozwany F. W. (1) w dalszym ciągu nie wywiązywał się z postanowień umowy, aneksów oraz porozumień, nie dokonywał spłaty poszczególnych rat, w związku z czym powód skierował na ostatni znany mu adres zamieszkania F. W. (1) w Ł., przy ul. (...), odmienny od adresu prowadzenia działalności, wypowiedzenie umowy kredytu, datowane na dzień 13 lutego 2015r., z zachowaniem okresu wypowiedzenia, upływającym w dniu 30 marca 2015r. Przesyłka listowna została odebrana w dniu 18 lutego 2015r. przez dorosłego domownika, w osobie córki pozwanego, E. W.. Po tej dacie, F. W. (1) dokonał wpłaty kwoty 1.000 zł na rzecz powoda tytułem „na poczet raty”. Pismem z tego samego dnia, powód poinformował L. W. (1) o wypowiedzeniu umowy kredytu pozwanemu, również odebrane przez E. W. pod powyższym adresem. Pozostali poręczyciele nie otrzymali pism tożsamej treści. W dniu 4 lutego 2016r. powód skierował do wszystkich pozwanych pisma z wezwaniem do zapłaty.

Sąd Okręgowy uwzględnił twierdzenia powoda dotyczące przekształceń podmiotowych po stronie wierzyciela, pominął natomiast przedłożoną przez powoda historię kontraktu, od chwili kiedy pojawiły się pierwsze zaległości. Uwzględnił także przedłożoną historię spłaty kredytu, ze względu na fakt, że zawiera ona wszelkie niezbędne dane umożliwiające poczynienie ustaleń faktycznych w sprawie, z uwzględnieniem danych kredytobiorcy, dat transakcji oraz wysokości dokonywanych wpłat, jak również obejmuje określony okres czasu. Wynika z niej, że pozwany F. W. (1) regulował ciężące na nim zobowiązanie, w wysokościach uzależnionych od jego kondycji finansowej na datę dokonywania wpłaty. Pozwany uchybił nałożonym na niego obowiązkom, wyłącznie w części dotyczącej okresu do dnia 22 marca 2010r.

Sąd Okręgowy następnie doszedł do wniosku, że powód nie wykazał, iż służy mu wierzycielność w stosunku do pozwanych w określonej w pozwie wysokości. Strona powodowa, jako profesjonalista, winna być świadoma zasad prowadzenia procesu cywilnego i wykazywać należyłą inicjatywę dowodową. Powód nie wywiązał się z obowiązku udowodnienia zasadności zgłoszonego roszczenia. Niemożliwe było zweryfikowanie roszczenia głównego oraz odsetek, pomimo, iż fakt niewywiązywania się przez pozwanych ze zobowiązania wynikającego z umowy kredytu firmowego nie był kwestionowany.

Sąd Okręgowy wskazał, że w świetle art. 232 k.p.c., obowiązkiem strony powodowej było wskazanie dowodów na okoliczność skutecznego wypowiedzenia umowy kredytowej oraz poinformowania o tym zdarzeniu poręczycieli. Brakuje umocowania pełnomocnika powoda do złożenia skutecznego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu. Treść pełnomocnictwa uniemożliwia dokonywanie przez pełnomocnika czynności o charakterze materialnoprawnym, do jakich należy m.in. wypowiedzenie umowy kredytu (art. 91 i 92 k.p.c.). Sąd Okręgowy przyjął, że informacja o wypowiedzeniu umowy kredytu firmowego została skutecznie doręczona pozwanemu F. W. (1) i L. W. (1), lecz pozostali poręczyciele do czasu otrzymania odpowiedzi na pozew nie dysponowali wiedzą w zakresie niewywiązywania się F. W. (1) z umowy łączącej go z bankiem i postawienia w stan wymagalności kwoty zaległości wraz z dodatkowymi kosztami. Wypowiedzenie umowy względem poręczycieli było nieskuteczne. Składając oświadczenie o wypowiedzeniu umowy treścią pozwu pełnomocnik powoda w rzeczywistości działał, aby naprawić niedopatrzenie, którego miał dopuścić się bank jeszcze przed wszczęciem drogi sądowej.

Sąd Okręgowy nie podzielił argumentacji o niewymagalności roszczenia. Bank skutecznie wypowiedział pozwanemu F. W. (1) umowę kredytu i doszło do jej rozwiązania. Korespondencja została odebrana przez córkę pozwanego, E. W., dorosłego domownika. Przesyłka została skierowana na adres domowy pozwanego, a nie na adres prowadzonej działalności gospodarczej, jednakże w umowie nie przewidziano warunków dotyczących doręczenia wypowiedzenia.

Za nietrafną Sąd Okręgowy uznał argumentację pozwanych dotyczącą niemożności ponoszenia odpowiedzialności przez poręczycieli za zobowiązania kredytobiorcy. Powód dochodzi roszczeń wobec dłużnika głównego F. W. (1) z tytułu umowy kredytu zawartej w dniu 2 sierpnia 2007r. wraz z dalszymi zmianami dokonanymi na podstawie czterech aneksów oraz dwóch porozumień o restrukturyzacji kredytu. Porozumienie z dnia 22 października 2013r. stanowi modyfikację umowy głównej i zauważył, że z samej treści umowy poręczenia, podpisywanej kolejno przez pozostałych pozwanych wynika, że poręczyciel udziela poręczenia za zobowiązania kredytobiorcy wobec banku wynikające z porozumienia o restrukturyzacji zadłużenia. Poręczyciele potwierdzili, że treść umowy kredytowej oraz porozumienia są im znane. Bank jest wierzycielem kredytobiorcy z tytułu umowy kredytu. Określono także wysokość zadłużenia. W tej sytuacji, zdaniem Sądu Okręgowego, nie sposób przyjąć, aby porozumienie nie stanowiło części umowy, w szczególności gdy zawierane było w celu jej modyfikacji i dostosowania do aktualnej sytuacji materialnej i majątkowej pozwanego, celem umożliwienia mu dokonywania dalszych spłat.

Sąd Okręgowy uznał, że dowody przedłożone przez powoda stwierdzają związanie umową kredytu i poręczenia tej umowy przez pozwanych L. W. (1), E. W., M. W., K. W., wymagalność kredytu poprzez skuteczne wypowiedzenie, a w konsekwencji rozwiązanie umowy. Nie stanowią jednak o konkretnej wierzytelności, jaką Bank miał wobec pozwanego i poręczyciela w osobie L. W. (3). Nawet przyjmując, że powód udowodnił wysokość roszczenia, to jedynym poręczycielem, w stosunku do którego należało kierować żądanie, była małżonka pozwanego. Pozostali poręczyciele nie zostali prawidłowo powiadomieni o rozwiązaniu umowy, zaś pełnomocnik powoda nie legitymował się umocowaniem do składania oświadczeń woli o treści odpowiadającej wypowiedzeniu umowy.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy powództwo oddalił.

O kosztach procesu orzekł na mocy art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie:

I) przepisów prawa materialnego:

1) art. 65 k.c. w zw. z art. 60 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i w konsekwencji mylne przyjęcie, że porozumienie o restrukturyzacji kredytu oraz porozumienie z dnia 22 października 2013 r. nie stanowi uznania długu co do zasady, jak i co do wysokości,

2) art. 506 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji przyjęcie, że porozumienie o restrukturyzacji kredytu oraz porozumienie z dnia 22 października 2013 r. nie stanowi nowacji zobowiązania,

II) przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie:

1) art. 89 § 1 k.p.c. w zw. z art. 91 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji przyjęcie, że pełnomocnik powoda nie był umocowany do złożenia w imieniu powoda w powództwie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy,

2) art. 232 k.p.c. poprzez uznanie, że powód nie udowodnił wysokości roszczenia, mimo przedłożenia przez powoda szeregu dowodów na tę okoliczność, w tym uznania długu zarówno co do zasady, jak i wysokości w porozumieniu o restrukturyzacji kredytu oraz w porozumieniu z dnia 22 października 2013 r. i braku jakichkolwiek dowodów przeczących wysokości roszczenia, w tym nawet potwierdzeń wpłaty,

3) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegające na daniu wiary głośłownym twierdzeniom pozwanych, przy jednoczesnym zupełnym pominięciu przy ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie porozumienia o restrukturyzacji kredytu oraz porozumienia z dnia 22 października 2013 r. zawierających uznanie przez pozwanych długu zarówno co do wysokości, jak i co do zasady, przy jednoczesnym braku wskazania, czy Sąd Okręgowy odmówił im wiarygodności,

4) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dokonanie oceny dowodów w sposób wybiórczy i pominięcie dowodu z przedstawionych dokumentów w postaci aneksów i porozumienia o restrukturyzacji kredytu oraz porozumienia z dnia 22 października 2013 r., niewskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia i tym samym uniemożliwienie kontroli instancyjnej orzeczenia,

5) art. 245 k.p.c. poprzez odmowę uznania wyciągu z ksiąg banku i porozumienia o restrukturyzacji zadłużenia wynikającego z umowy kredytu z dnia 22 października 2013 r. jako dowodu na wysokość roszczenia powoda,

III) niezgodność ustaleń Sądu I instancji z treścią materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że powód nie udowodnił wysokości dochodzonego roszczenia, pomimo przedłożenia do akt sprawy uznania długu w postaci porozumienia o restrukturyzacji kredytu oraz porozumienia z dnia 22 października 2013 r.

Na podstawie tych zarzutów powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania za I i II instancję, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Wszyscy pozwani wnieśli o oddalenie apelacji powoda

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje: Apelacja powoda jest uzasadniona. Przedmiotem niniejszej sprawy jest skierowane przeciwko pozwanym roszczenie powodowego Banku o spełnienie świadczenia w następstwie dokonanego wypowiedzenia zrealizowanej wcześniej umowy kredytowej. Według Banku odpowiedzialność pozwanego F. W. (1) wynika z faktu zawarcia umowy kredytowej (wielokrotnie modyfikowanej w drodze aneksów i porozumień) z jego poprzednikiem prawnym, następnie skutecznie wypowiedzianej, zaś odpowiedzialność pozostałych pozwanych wynika z faktu poręczenia spłaty wynikającego stąd długu. Sąd I instancji w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia przyjmuje, że powodowy Bank pismami z dnia 13 lutego 2015 r. skutecznie wypowiedział F. W. (1) umowę kredytu, zaś L. W. (1) poinformował o tym wypowiedzeniu. Natomiast pozostali poręczyciele nie otrzymali pism o tej treści. W konsekwencji pozostali pozwani nie zostali prawidłowo powiadomieni o rozwiązaniu umowy. Sąd Okręgowy natomiast nie wyjaśnił bliżej jakie następstwa miało niedopełnienie przez Bank powiadomienia poręczycieli o rozwiązaniu umowy, stwierdził bowiem jedynie, że swe żądanie mógł kierować tylko przeciwko jednemu poręczycielowi. Dołączone do akt sprawy umowy poręczenia (k. 57- 64) nie określają skutków zaniechań Banku w tym względzie. W związku z tym wskazać należy choćby np. na art. 880 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel powinien zawiadomić o tym niezwłocznie poręczyciela. Zawiadomienie takie wprawdzie nie stanowi czynności prawnej, ale zawiera elementy aktu woli i jest oświadczeniem wiedzy. Gdyby nawet założyć, iż warunkiem koniecznym odpowiedzialności poręczycieli jest zawiadomienie ich o wypowiedzeniu umowy kredytu to należy zauważyć, iż powód w niniejszej sprawie wielokrotnie, począwszy od twierdzeń zawartych w pozwie wskazywał na to, że pozew ten stanowi wypowiedzenie umowy kredytu (k. 8). Przedmiotowy pozew został sporządzony przez pełnomocnika procesowego, tym niemniej zarówno w orzecznictwie sądowym, jak i w piśmiennictwie zgodnie na gruncie art. 92 k.p.c. oraz art. 96 w zw. z art. 65 k.c. przyjmuje się, że w razie udzielenia pełnomocnictwa procesowego do wytoczenia powództwa o coś, czego przesłanką jest złożenie oznaczonego oświadczenia woli, w udzieleniu tego pełnomocnictwa może być zawarte także umocowanie do złożenia przez pełnomocnika tego oświadczenia; dyrektywa celowego działania mocodawcy w kierunku wygrania procesu pozwala przyjąć, że zakresem umocowania strona objęła złożenie w jej imieniu określonego oświadczenia woli, jeśli jest to niezbędne w ramach obrony jej praw w procesie (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 września 1997 r., III CZP 39/97, OSNC z 1997 r., nr 12, poz. 191; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2004 r., I CK 181/03, Lex nr 163977; M. Manowska: Komentarz do art. 91 k.p.c., LexOnline). Wskazana okoliczność, zdaniem Sądu Apelacyjnego, jest istotna w sprawie, lecz nie została w sposób właściwy wzięta pod uwagę przez Sąd Okręgowy przy analizie realizacji przez powodowy Bank warunków związanych z wypowiedzeniem umowy kredytu i zawiadomieniem o tym wszystkich poręczycieli. Sąd I instancji zdaje się, że doszedł w tym względzie do odmiennych, nietrafnych wniosków uznając, iż pełnomocnictwo procesowe uniemożliwiało dokonywanie przez pełnomocnika procesowego czynności o charakterze materialnoprawnym i w konsekwencji wykluczało przyjęcie skuteczności wypowiedzenia umowy względem poręczycieli. Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny podzielił zawarty w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 89 § 1 w zw. z art. 91 k.p.c.

przez wadliwe przyjęcie, że pełnomocnik powoda nie był umocowany do składania oświadczeń woli wywołujących skutki materialnoprawne. Sąd Apelacyjny uznał za uzasadniony także zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 65 w zw. z art. 60 k.c. poprzez pominięcie zawartego w porozumieniu z dnia 22 października 2013 r. uznania długu co do zasady i wysokości. Sąd Okręgowy w swych ustaleniach faktycznych pominął istotną dla sprawy okoliczność, że w porozumieniu z dnia 22 października 2013 r. pozwany F. W. (2) złożył jednoznacznie brzmiące oświadczenie o tym, że uznaje roszczenia powodowego banku (...), co do zasady oraz co wysokości zadłużenia określonego w ust. 1, a więc na dzień 13 marca 2012 r. w łącznej wysokości 1.868.657,02 zł (k. 46). Z kolei wszyscy poręczyciele w zawartych z powodem umowach poręczenia potwierdzili, że treść tego porozumienia jest im znana (k. 57, 59, 61, 63). Umieszczenie oświadczenia pozwanego F. W. (1) uzasadnia zakwalifikowanie jego oświadczenia jako tzw. uznanie właściwe roszczenia, które jest czynnością prawną jednostronnie zobowiązującą, zawartą między dłużnikiem a wierzycielem, w której dłużnik potwierdza swe zobowiązanie, zasadniczo mając na celu jego ustalenie (M. Pyziak-Szafnicka: Komentarz do art. 123 k.c., LexOnline). Uznanie właściwe jest umową ustalającą co do zasady i zakresu istnienie jakiegoś stosunku prawnego (S. Rudnicki, R. Trzaskowski: Komentarz do art. 123 k.c., LexOnline). Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Okręgowy nie dostrzegł wyżej wskazanego faktu umownego określenia przez obie strony niniejszego sporu istnienia i zakresu zobowiązania kredytobiorcy stanowiącego uznanie roszczenia i nie poddał jego prawnej ocenie w kontekście podstaw odpowiedzialności pozwanych. Powód dochodząc przedmiotowego roszczenia powoływał się także i na tę podstawę (k. 8), która nie została przez Sąd I instancji zbadana. W związku z tym, zdaniem Sądu Apelacyjnego, usprawiedliwiony jest wniosek o nierozpoznanie przez Sąd Okręgowy istoty sprawy, o czym mowa w art. 386 § 4 k.p.c. Nierozpoznanie istoty sprawy następuje przede wszystkim wtedy, gdy rozstrzygnięcie sądu I instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy oraz gdy sąd ten zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania lub merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje materialnoprawna lub procesowa przesłanka niweczująca lub hamująca roszczenie (por. T. Ereciński: Komentarz do art. 386 k.p.c., WK 2016 oraz cytowane tam orzecznictwo Sądu Najwyższego). Według Sądu Apelacyjnego taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie, w której Sąd Okręgowy nie zbadał wszystkich materialnoprawnych podstaw dochodzonego przez powoda roszczenia pomijając nawet te wskazane w pozwie oraz w sposób oczywisty wynikające ze zgromadzonego materiału procesowego. Dotyczy to zawartego w porozumieniu z dnia 22 października 2013 r. uznania przedmiotowego roszczenia przez pozwanego F. W. (1), które pozostało poza zasięgiem rozważań Sądu I instancji. Sąd Apelacyjny miał także na uwadze trafne stanowisko wyjaśniające, że zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. sąd odwoławczy może zakończyć merytorycznie postępowanie, mimo że zaskarżony wyrok zapadł bez uprzedniego rozpoznania istoty sprawy, jednak decydując się na to powinien uwzględnić wymagania stawiane w tym zakresie przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w swoim orzecznictwie w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a także standardy konstytucyjne dotyczące prawa do sądu oraz instancyjności postępowania (art. 78 i 176 ust. 1 Konstytucji RP, Problematyka instancyjności postępowania sądowego w sprawach cywilnych (w:) Księga pamiątkowa ku czci Sędziego Stanisława Rudnickiego, W. 2005, s.289 i n.). Ograniczony zakres zarzutów, na których może opierać się skarga kasacyjna sprawia, że rozpoznanie sprawy w takim zakresie przez sąd apelacyjny pozbawi strony możliwości skorzystania z jednej instancji merytorycznej, co standardom tym mogłoby uchybić (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 lutego 2015 r., I ACa 947/14, Legalis nr 1213194). Sąd Okręgowy przy ponownym rozpoznaniu sprawy powinien ocenić zasadność powództwa przy uwzględnieniu wszystkich powołanych przez powoda podstaw odpowiedzialności pozwanych, mając na uwadze, że pozwany F. W. (1) w dniu 22 października 2013 r. uznał roszczenie Banku do określonej kwoty. Zatem to na stronie pozwanej, zgodnie z art. 6 k.c., spoczywa ciężar dowodu, że po dacie wskazanej w oświadczeniu o uznaniu roszczenia zadłużenie z tytułu zaciągniętego kredytu uległo zmniejszeniu. Istotne w tym względzie jest to, że powodowy Bank złożył do akt sprawy dokument nazwany „Historią spłaty kredytu” (k. 185-187), którego wiarygodność Sąd Okręgowy ostatecznie nie zakwestionował. Zatem dokument ten nie powinien już być pominięty przy dokonywaniu ustaleń faktycznych, natomiast stanowisko Sądu Okręgowego w tym względzie jest niekonsekwentne ponieważ z jednej strony wskazuje na jego wartość dowodową, a z drugiej nie wyciąga z niego żadnych skutków dla rozstrzygnięcia. Z uwagi na złożoność i zawilgość wynikających z tego dokumentu informacji dla ustalenia zadłużenia kredytowego jego prawidłowa ocena może wymagać wiadomości specjalnych. W praktyce sądowej trafnie przyjmuje się, że gdy dla oceny przeprowadzonych dowodów i dokonania ustaleń faktycznych w sprawie niezbędne jest posiadanie wiadomości specjalnych, przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych może uzasadniać dopuszczenie tego dowodu z urzędu na

podstawie art. 232 k.p.c., chyba że sąd uzna, iż zachodzi podstawa do wyciągnięcia negatywnych konsekwencji procesowych - wynikających z zaniechania inicjatywy dowodowej - wobec strony, na której spoczywał ciężar wykazania faktu, którego ustalenie wymagało przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2008 r., V CSK 579/07, Lex nr 393889; z dnia 26 października 2006 r., I CSK 166/06, Lex nr 209297; z dnia 11 marca 2008 r., II CSK 545/07, Lex nr 385597). Przy podejmowaniu w tym zakresie decyzji procesowych nie należy jednak tracić z pola widzenia faktu udzielenia kredytu i uznania wynikającego stąd roszczenia powodowego Banku oraz zagadnienia rozkładu ciężaru dowodu między stronami. Reasumując, Sąd Apelacyjny uznał apelację za uzasadnioną i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania odwoławczego postanowił zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c.

(...)